

Marka 12:29

W tym wersecie w większości przekładów czytamy:

Słuchaj, Izraelu, Pan Bóg nasz jest jedynym Panem (BT-5).

lub

Słuchaj, Izraelu! Pan, Bóg nasz, Pan jeden jest (Bw).

Przekonanie o takim brzmieniu słów w oryginale Ewangelii Marka rodzi pewien problem związany z fragmentem „Pan Bóg nasz jest **jedynym Panem**”. Tłumacz Biblii, dr David R. Palmer w przypisie do Mk 12:29 zauważa:

Od dzieciństwa nurtowała mnie w mojej Biblii pewna osobliwa myśl zawarta w słowach: ‘Pan, nasz Bóg, Pan jeden jest’. Nie powiedziano tutaj: ‘Bóg jest jedynym Bogiem’. Zamiast tego czytamy: ‘Bóg jest jedynym Panem’. Bóg jest jedynym Panem? (...) ‘Pan, nasz Bóg, Pan jeden jest’ nie ma sensu. Problem z wyrażeniem ‘Pan, nasz Bóg, Pan jeden jest’ polega na tym, że wcale nie było zamiarem wspominać słowa ‘Pan’, bo słowo ‘PAN’ było substytutem Tetragrammatonu יהוה, JHWH, imienia Bożego.¹

Gdyby końcowa część tego wersetu zawierała sensowną myśl, pewni tłumacze Biblii nie podawaliby innego przekładu, mianowicie:

Wlg: Audi Israhel Dominus Deus noster **Deus** unus est.
Wlgklementyńska: Audi Israëł, Dominus Deus tuus, **Deus** unus est.
WestSaxon⁹⁹⁰: Ealra israhel gehyr urne drihten god. he is [an **god**]
WestSaxon¹¹⁷⁵: Ealre israele ge-herie urne drihten god. he is an **god**.
Wycliffe: Here thou, Israel, thi Lord God is o **God**.
Coverdale: Heare O Israel, the LORDE oure God is one **God**.
Luter: Höre Israel, der HERR, unser Gott, ist ein einiger **Gott**.
Szczyptański: Słuchaj Izraelu! Pan, Bóg nasz, jest **Bogiem** jedynym.
Grzymała: Słuchaj, Izraelu: Pan Bóg twój, jest **Bogiem** jedynym.
Dąbrowski: Słuchaj, Izraelu, Pan Bóg twój, **Bóg** jedyny jest.

lub

Wujek: Słuchaj Izraelu! Pan Bóg jeden jest.
EIB: Słuchaj, Izraelu! Pan, Bóg nasz, jest jeden.

lub

NT-Wp: Słuchaj, Izraelu, nasz Bóg jest **jedynym Panem**.

Skoro pewni tłumacze podają taki przekład, oznacza to, że w końcówce tego wersetu widzą problem w brzmieniu tekstu. Aby go rozwiązać, postanowili odejść od tłumaczenia greckiego ΚΘ jako „Pan” i wprowadzić termin „Bóg”. Wobec powyższego można wnosić, że tekst Mk 12:29 zawarty w dostępnych mss z IV wieku może nie reprezentować oryginału (jest skażony). Ponieważ jest to cytat z Pwt 6:4, gdzie dwa razy występuje imię Boże JHWH, *nie zaś termin 'Adonaj*, więc na podstawie znajomości hebrajskiego oryginału (a nie czyjeś teologii) można logicznie domniemywać, że dzisiejsze brzmienie tego wersetu jest takie, a nie inne, najwyraźniej na skutek substytucji imienia Bożego. Dr Palmer napisał też:

Aby zmniejszyć to zamieszanie, najlepiej jest całkowicie odrzucić słowo ‘pan’, gdyż w istocie nie tylko wywołuje zamęt, ale jest też nieodpowiednie.

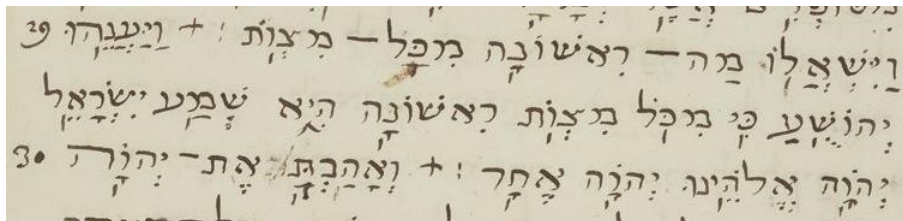
Warto dodać, że w Mk 12:29 zamieściło imię Boże co najmniej **339 tłumaczy** (w tym 11 katolickich).

angielski—126 • afrykanerski—2 • ambrym—1 • aneityum—1 • arabski—1 • avokaya (Sudan)—1 • bataktoba (Indonezja)—1 • bau (Fidzi)—1 • benga (Nigeria)—1 • bunama (PapuaNG)—1 • bwana-bwana (PapuaNG)—1 • calamian tagbanwa (Filipiny)—1 • czirokeski (tsalagi)—2 • chippewa (ojibwa)—1 • choctaw—2 • chorwacki—1 • czewa (cziczewa)—1 • dakota—2 • dehu—1 • dinka bor (Sudan)—1 • duala (Kamerun)—2 • efik (Nigeria)—1 •

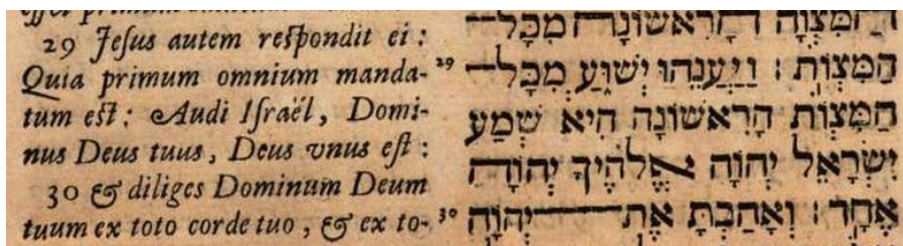
¹ <http://bibletranslation.ws/trans/DRPbiblesofar.pdf> 15-02-2019

fidzyjski—2 • francuski—4 • futuna-aniwa (Kiribati)—1 • galicyjski—1 • gibario-kerewo (PapuaNG)—1 • gilbertański (Kiribati)—1 • gunantuna-kuanua (PapuaNG)—1 • hawajski—3 • hebrajski—22 • hindustani—1 • hiszpański—17 • hmong—1 • hog harbor (Vanuatu)—1 • holenderski—3 • hote/malê (PapuaNG)—1 • indonezyjski—1 • japoński—1 • jidysz—3 • kalenjin (Kenia)—1 • kaqchikel (Gwatemala)—1 • khosa—4 • koreański—1 • kusajski (Hawaje)—1 • lamba (Zambia)—1 • lingala—1 • lonwolwol (Nowa Zelandia)—1 • luba-kalebwe (Demokratyczna Republika Konga)—1 • luba-katanga (Demokratyczna Republika Konga)—1 • luba-sanga (Demokratyczna Republika Konga)—1 • luimbi (Angola)—1 • luvale (Zambia)—1 • malgaski (Madagaskar)—4 • malo (Wyspy Salomona)—1 • mara-gomu (PapuaNG)—1 • marszalski—1 • massachusett/wampanoag (USA)—1 • mende (Sierra Leone)—2 • meriam (Australia)—1 • mongo-nkundu (Zair)—2 • mortlok (Mikronezja)—1 • naga-angami—1 • nauruański (Polinezja)—1 • nawaho—1 • ndau (Mozambik)—1 • nengone (wyspa Curaçao)—1 • ngando (Demokratyczna Republika Konga)—1 • niemiecki—18 • norweski—1 • paama (Vanuatu)—1 • panayati (PapuaNG)—2 • pangkumu/rerep (Vanuatu)—1 • pele-ata (PapuaNG)—1 • polski—1 • ponapeański (Mikronezja)—1 • portugalski—21 • rarotongański (Mikronezja)—2 • rosyjski—4 • rumu/kairi (PapuaNG)—1 • rumuński—3 • samoański—1 • santa cruz/natogu (Wyspy Salomona)—1 • sie (wyspa Eromanga)—1 • słowacki—1 • srański (Surinam)—1 • suahili (Kenia)—1 • szwedzki—1 • tahitański—2 • tajski (Tajlandia)—1 • temne (Sierra Leone)—1 • toaripi (PapuaNG)—2 • tonga (Malawi, Rodezja, Zambia)—1 • tongański (wyspa Tonga)—2 • tongoa (Vanuatu)—1 • tswana (Botswana)—1 • umbundu (Angola)—1 • umbu-ungu /andalale/ (PapuaNG)—1 • umbu-ungu /kala/ (PapuaNG)—1 • umbu-ungu /no-penge/ (PapuaNG)—1 • uripiv (Vanuatu)—1 • ut-hun/dukawa (Nigeria)—1 • walijski—1 • wariis/walsa (PapuaNG)—1 • włoski—1 • zuluski—1.

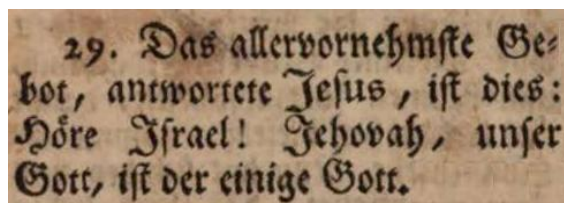
Imię Boże w Mk 12:29 (przekłady katolickie)

HEBRAJSKI: Georg Mayr, 1622?

HEBRAJSKI: Giovanni Battista Jona, 1668

NIEMIECKI: Dominikus von Brentano, 1790

vs. 29. Je-
 sus antwoord-
 de hem: het
 eerste van al-
 le de geboden
 is: luistert Is-
 raël, de Jého-
 vah onzen Elo-
 him is eenig;
 Jébovab:

HOLENDRSKI: Willem Antony van Vloten, 1795

ihm zur Antwort (5. B. Monf. K. 6.): Das Erste aller Gebote ist: 5) Höre Israel! Jehova, dein Gott, ist ein einziger Gott! 6) Du sollst Jehova, deinen Gott, aus deinem ganz

NIEMIECKI: Matthäus Schabet, 1796

29. A Isus-mu odgovori: naj- | i da neima drugoga Boga izvan
prva-je od svih zapovidih ova: | njega,
slušaj Israele! Jehova-je tvoj Bog, | 33. I da on ima biti ljubjen
jedini Bog. | svim srcem, svim razumom, svom

CHORWACKI: Ivan Matija Škarić, 1858

—El mandamiento más importante —respondió
[Jesús—
es el siguiente:

“Escucha, oh Israel; tu único Dios es Yahvé
y tú Lo amarás con tu corazón entero,

HISZPAŃSKI: Hermenegildo Zanuso, 1969

ענה להם (ישוע), הוא שאל אותו: "איזו המצווה הראשונה בכל
29 המצוות?" ענה לו ישוע: "היא שמע ישראל, יהוה אלוהינו יהוה
30 אחד; ואהבת את יהוה אלוהיך בכל-לבבך ובכל-נפשך ובכל-רוחך
31 ובכל-מאודך"; ו(המצווה) השנייה היא "ואהבת לרעך כמוך". ואין

HEBRAJSKI: Jean-Marie P. Bauchet - David Kineret, 1975

Mc 12, 29 et il a répondu ieschoua [et il lui a dit]
le premier [des commandements] c'est

écoute israël
yhw notre dieu
yhw unique [il est]

FRANCUSKI: Claude Tresmontant, 1991

Perceiving that Jesus had answered them well, he asked Him, "Which is the most important commandment of all?" ²⁹Jesus answered, "The most important of all the commandments is, 'Hear, O Israel: Yahweh our God is one God. ³⁰You shall love Yahweh your God with all your heart, with all your soul, with all your mind and with all

ANGIELSKI: Craig Smith, 1994

29 Y Jesús le contestó: El más grande de todos los mandamientos es: "ESCUCHA, OH ISRAEL: YAHWEH NUESTRO DIOS YAHWEH UNO ES ^a;

30 Y AMARÁS A YAHWEH TU DIOS, CON TODO TU CORAZÓN, CON TODA TU ALMA, CON TODA TU MENTE Y CON TODAS TUS FUERZAS ^a". Éste es el mandamiento más grande.

HISZPAŃSKI (Meksyk): Biblia Peshitta en Español, 2006